ಮೆಗಾನೆ ಎಂಬ ಗಿರಿಜನ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ-

ಶ್ರೇಣಿಯ ಆಜುಬಾಜಿನ ಗಿರಿಜನರ ಜೀವನವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿಡಿಯೋ ಸಾಕ್ಷಚಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಲೆನಾಡು ಕೂಡ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬರಿದಾಗಿ, ಬಯಲಾಗಿ, ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುವ ಅಪಾಯದ ಮನವರಿಕೆಯಿದ್ದ ಕರೀಂಖಾನರು ಹಸಿರು ಉಳಿದಿರುವಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಗುಂಪಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ತಾಳಗುಪ್ಪ ಗಿರಿಜನ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಯ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ ನೆರವಿನಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 70 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ನಾಗವಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗೊಂಡ ಜನಾಂಗದ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಡುವಳ್ಳಿ(ಹಿಂದೆ ಸಂಗೀತ ಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಜೈನರ ಊರಾಗಿತ್ತು) 10-12 ಮನೆಗಳ ಕುಗ್ರಾಮ ಅಷ್ಟೇ. 5 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಕಳ ಎಂಬ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆವು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ದಾರಿ ಮಂಡಿ ಎತ್ತರದ ಹುಲ್ಲು. ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರು ಪಯಣ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೊಂಡರು ಮತ್ತು ದೀವಾರ ಜನಾಂಗದ ಜನರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿವಾರ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ, ಗೊಂಡ ಜನಾಂಗದ ಕರಿಯ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು. ಅರ್ಕಳದ ಗೊಂಡರ ಪರಿಸರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಡೆ ಮೈಚಾಚಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆ ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಮೆಗಾನೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಇದ್ದು ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇದುವರೆಗೂ ಸೈಕಲನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಸಾವಿರಾರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರವನ್ನು ನೋಡಿ ದೃಢಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ನಾಗವಳ್ಳಿ ಯಿಂದ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ 6:00 ಗಂಟೆಗೆ ಶಿಖರವನ್ನು ಹತ್ತಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು ಅರ್ಕಳದ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕರಿಯ ಅವರ ಜೊತೆಗೂಡಿದರು ಹತ್ತು ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ,ನೂರೆಂಟು ರೀತಿಯ ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಜೀರುಂಡೆಗಳ ಶಬ್ದ ಹೀಗೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಟ್ಟವಾದ ಕತ್ತಲು, ಕಿರುದಾರಿ, ಗಿಡಗಂಟೆಗಳು, ಮರ,ಗಿಡ,ಬಳ್ಳಿಗಳು ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತಾ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮಿಣ ಮಿಣ ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚು ಹುಳಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಣಗಿದ ಬೆತ್ತ ದಂತಿದ್ದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಕಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ದಾರಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ನಡೆದು ನಡೆದು ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಕುಣಬಿ ಗಳನ್ನು ಬೈದುಕೊಂಡರು ಇವರ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ಅಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದ ವರು ವಸತಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಕುಣಬಿ ಯ ಗಂಡಸರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಮಿಣುಕು ದೀಪ ವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಲ್ಲದ ನೀರನ್ನು ನೀಡಿದರು ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶೇಷ ಗಂಜಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಬೆಟ್ಟಗಳ ದುರ್ಗಮ ಕಣಿವೆ ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಜೀವನ. ತೇಲಾಡುವ ಮೇಘಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಮೆಗಾನೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು.

ನೀರಿನ ಕೊಡ ಹಿಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ಕಂಬಳಿ ,ಗೊರಬೆ ಕವುಚಿಕೊಂಡ ಗಂಡಸರು ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಂಡರು. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ಅಂಗಳ, ತುಳಸಿ ಗಿಡ, ಓರಣ, ಸಣ್ಣ ಝರಿಯಂತೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಒಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ನಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಿರಿದಾದ ಚಿಕ್ಕಬಾಗಿಲು, ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧಾಕೃತಿಯ ರಂಗೋಲಿ, ಚಿತ್ತಾರ. ಕಿಟಕಿಗಳಿಲ್ಲದ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರ ಗಳು . ಗುಡಿಸಲು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಚ್ಚಲುಮನೆ ಮಣ್ಣಿನ ಹಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬಿಸಿನೀರು. ದನಕರುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೀಗೆ ಇವರ ವಸತಿ ಕ್ರಮ.
ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿಲ್ಲ. ಭಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಬಿಗಳು ಏಳುಬೀಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ,ಉದ್ಧಾರ- ಅವನತಿ ,ಜಮೀನ್ದಾರನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೆಗಾನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನವಿದೆ. ಈ ಹಾಡಿಯ ಯಜಮಾನ 70 ವರ್ಷದ ಯಂಕು ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರು ಜೀತದಾಳಾಗಿದ್ದರು ನಂತರ ಎತ್ತಂಗಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ,ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನು ಮಂಜುರಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ,ಹಸಲರಿಗೆ ಜಮೀನು, ಮನೆ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಈ ಮೆಗಾನೆ ಪರ್ವತವೇ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿತ್ತು. ಕುಣಬಿಗಳು ಗೋವಾ ಕಡೆಯವರು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಸಾಲನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಹಾಗಾಗಿ ಇವರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ ಅಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲ, ಕನ್ನಡವಲ್ಲ. ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಬಂದಾಗ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕೂಲಿ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 180 ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಮೆಗಾನೆಯ ಕುಣಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. 40 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. 5000 ಅಡಿ ಇಳಿಯಬೇಕು ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಿಂದ ಹಾಡುವಳಿಗೆ 5 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರೆ ಕಷಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ತೀರ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟರೆ ಬಿದಿರಿನ ಬೊಂಬಿನಿಂದ ಚಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟ ಇಳಿದು ಭಟ್ಕಳದ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಬಿಗಳ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಿಶೇಷತೆ ಏನು ಇಲ್ಲ .ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ,ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತರುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ದೇಹದಾಡ್ಯತೆ ಮತ್ತು ರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೆಚ್ಚು. ತುರುಬಿಗೆ ಕಾಡು ಕುಸುಮಗಳ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಲೆ ,ಕಡಕ, ಪಿಲ್ಲಿ ,ಮಣಿಸರ ,ತೋಳಬಂದಿ ,ಕಾಲ್ಕಡಗ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ತ ಕಡಕು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಮದ್ದಳೆ ಇವರ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯ. ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾನಕಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಮಾತ್ರ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ ಹೆಂಗಸರು ಕುಣಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬ ಕುಣಬಿಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ. ಹೋಳಿ ಸಿಗ್ಮಾ ನರ್ತನ ಕೋಲು ಪದ, ಗುಮಟೆ ಪದ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಇವರ ವಿಶೇಷ ಊಟ ಪೋಳಿ ಮತ್ತು ಗುಳ್ಳಾಣಿ ಪಾಯಸ. ಇವರು ಕೋಳಿ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.
ಮೆಗಾನೆ ಶಿಖರಕ್ಕೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದೆ. ಗಂಡಸರು ಹಾಡುವಳ್ಳಿ ಬಸ್ ಹಿಡಿದು ಭಟ್ಕಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಅಡ್ಡಬರುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಹುಡುಗರು ಖಾಕಿ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಹ ಧರಿಸಲು ಮೊದಲ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪೌಡರು, ಕ್ರೀಮುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಇವರಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದವರ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಐದು ಸಾವಿರ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾದ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಈಗ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಕಂದರಗಳ ನಡುವೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಮರಗಳ ನಡುವೆ ಭಟ್ಕಳದ ಸೇತುವೆ ಬಂದರಿನ ಸೂಚನಾ ಗೋಪುರ ಕಾಣಿಸಿತು. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿದ ಸಂತೃಪ್ತಿ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಳಿಯುವ ಭರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಬಿದ್ದು ನಾಲ್ಕಡಿ ಉರುಳಿ ಮರದ ಒಡಲಿಗೆ ತಗುಲಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಯಾವುದೋ ಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಒಸುಕಿ ಹಿಂಡಿ ರಕ್ತ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. 11ಗಂಟೆಗೆ ಮೆಗಾನೆ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಗುಂಪು 4:00 ಗಂಟೆಗೆ ನಾಗವಳ್ಳಿ ತಲುಪಿತು. ಕುಪ್ಪಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಮೀನಿನ ಊಟವನ್ನು ಸವಿದರು. ಇದು ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೇ ಆಗಿತ್ತು.
ಹೀಗೆ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವವನ್ನು ಈ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.